ਵਿਸਰਦਾ ਵਿਰਸਾ -ਖੱਦਰ ਤੇ ਖੇਸ

ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਮਾਰਕਿਟ ਚੋਂ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਖਰੀਦ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਨਿਰੋਲ ਖੱਦਰ ਦੇ ਖੇਸ, ਚਾਦਰਾਂ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਤਨ ਢਕਣ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਘਰ ਦੇ ਸੂਤ ਨਾਲ ਹੀ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਾਂ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਰੰਗ-ਬਰੰਗੀਆਂ ਦਰੀਆਂ ਅਤੇ ਡੱਬ ਖੜੱਬੇ ਖੇਸ ਚਾਦਰਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਆਮ ਹੀ ਘਰਾਂ ਦੇ ਸੰਦੂਖ ਭਰੇ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਘਰ ਦੀ ਸੁਆਣੀਆਂ ਆਪਣੇ ਕੰਮ-ਧੰਦੇ ਤੋਂ ਵਿਹਲੀਆਂ ਹੋ ਕੇ ਸੂਤ ਕੱਤਣ ਬੈਠਿਆ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਕੱਤੇ ਹੋਏ ਸੂਤ ਨਾਲ ਖੇਸ, ਚਾਦਰਾਂ, ਦਰੀਆਂ ਅਤੇ ਤਨ ਢਕਣ ਲਈ ਖੱਦਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪੇਂਡੂ ਜੀਵਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਅਧਾਰ ਹੀ ਘਰ ਦਾ ਬਣਿਆ ਸਮਾਨ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਘਰ ਦਾ ਕਮਾਦ ਗੁੜ, ਘਰ ਦਾ ਦੁੱਧ ਦਹੀਂ, ਮੱਖਣ ਤੇ ਲੱਸੀ, ਘਰ ਦੀਆਂ ਦਾਲਾਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਮੱਕੀ, ਬਾਜਰੇ ਦੀ ਰੋਟੀ ਤੇ ਸਰੋਂ ਦਾ ਸਾਗ, ਘਰ ਦੀ ਕਪਾਹ ਤੇ ਸੂਤ ਆਦਿ ਇਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਪੇਂਡੂ ਜੀਵਨ ਦਾ ਨਿਰਬਾਹ ਬੜਾ ਸੁਖਾਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਪਰ ਹੁਣ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚੋਂ ਖਰੀਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਰਾਸਤੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਨਾਂ ਬਜਾਰੂ ਚੀਜਾਂ ਨੇ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਖੱਦਰ ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਭਰ ਸਾਂ। ਖੱਦਰ ਬਣਾਉਣਾ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਇਕ ਕਲਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਇਹ ਇੱਕ ਧੰਦਾ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਜੁਲਾਹੇ ਆਪਣੀ ਰੋਟੀ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਖੱਦਰ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੱਕ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕਪਾਹ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਪਾਹ ਦੇ ਫੁੱਟ ਚੁਗ ਕੇ ਲਿਆਉਣੇ ਤੇ ਕਪਾਹ ਨੂੰ ਫਿਰ ਸਾਫ ਕਰਨਾ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਿੰਜਣ ਲਈ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਰੂੰ ਦਾ ਘੱਟਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਚੜਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਰੂੰ ਨੂੰ ਪਿੰਜ ਕੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਪੂਣੀਆਂ ਵੱਟਣੀਆਂ ਤੇ ਪੂਣੀਆਂ ਨੂੰ ਚਰਖੇ ਤੇ ਸੂਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਖੱਦਰ ਦਾ ਧਾਗਾ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਧਾਗਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਖੱਡੀ ਤੇ ਚੜਾ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੱਪੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਆਮ ਕਰਕੇ ਖੱਦਰ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਕੱਪੜਾ ਹੀ ਪਹਿਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਸਸਤਾ ਵੀ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਹੋਰ ਮਹਿੰਗੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਤਾਂ ਅਮੀਰ ਲੋਕ ਹੀ ਪਹਿਨਦੇ ਸਨ। ਘਰ ਦੀਆਂ ਸੁਆਣੀਆਂ ਹੱਥੀਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਖੱਦਰ ਨੂੰ ਪਸੰਦੀਦਾ ਰੰਗ ਚਾੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸੂਟ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਮਰਦਾਂ ਲਈ ਚਿੱਟੇ ਸੂਤੀ ਖੱਦਰ ਦੇ ਹੀ ਕੱਪੜੇ ਬਣਾ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਰਜਾਈਆਂ ਦੇ ਰੇਸ਼ਮੀ ਅਮਰੇ (ਰਜਾਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਵਰ) ਹਨ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਖੱਦਰ ਦੇ ਹੀ ਅਮਰੇ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਅੱਜ-ਕੱਲ ਬਿਸਤਰੇ ਦੀ ਚਾਦਰ ਬਜਾਰੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਲੈ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਹੱਥੀਂ ਬਣਾਈ ਚਾਦਰ ਤੇ ਕਢਾਈ ਕਰਕੇ ਬਿਸਤਰੇ ਦੀ ਚਾਦਰ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਕਢਾਈ ਵੀ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਸਿੱਧੀ ਦੀ ਕਢਾਈ, ਪੱਲੀ ਤੇ ਦਸੂਤੀ ਕਢਾਈ ਆਦਿ ਮੁੱਖ ਸਨ। ਚਾਦਰਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾ ਕੇ ਇਨਾਂ ਨੂੰ ਰੰਗਾ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਵਿਚਕਾਰੋਂ ਹੱਥ ਨਾਲ ਸਿਉਂ ਕੇ ਨਵਾਰੀ ਪਲੰਘਾਂ ਤੇ ਵਿਛਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕੇ ਸੁਆਣੀਆਂ ਰੋਟੀ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਲਈ ਖੱਦਰ ਦੇ ਪੋਣੇ ਵਰਤਿਆ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਸੂਟ ਦੀ ਮਨੌਤ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਖੱਦਰ ਦੇ 'ਤੇਰ' ਦਿੱਤੇ ਜਾਦੇ ਸਨ ਜਿਸ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਅੱਜ ਕੱਲ ਪੱਗ ਜਾਂ ਕੰਬਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤਨ ਢਕਣ ਲਈ ਖੱਦਰ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਚੀਜ਼ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਥਾਂ ਅੱਜ ਹੋਰ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ-

'ਛੰਦ ਪਰਾਗੇ ਆਈਏ ਜਾਈਏ, ਛੰਦ
ਪਰਾਗੇ ਖੇਸ
ਛੰਦ ਅੱਗੋਂ ਤਾਂ ਸੁਨਾਵਾਂ ਜੇ ਦੇਵੇ ਪੰਜ
ਮਲੇਸ਼।

ਖੱਦਰ ਤੋਂ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮੂਹਰੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਖੇਸ ਅੱਜ ਵੀ ਖੱਦਰ ਦੇ ਹੀ ਬਣਦੇ ਹਨ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਨਾਂ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਘੱਟ ਗਿਆ ਤੇ ਅੱਜ ਦੀ ਤਰੀਕ ਵਿੱਚ ਖੇਸ ਆਪਣੇ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀ ਧਾਰੀਦਾਰ, ਡੱਬੀਆਂ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਸਫੈਦ ਖੇਸ ਹਰ ਘਰ ਦੇ ਮੰਜੇ ਤੇ ਪਿਆ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਗਰਮੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਘਰੇ ਆਏ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਰੀ ਤੇ ਚਾਦਰ ਨਾਲ ਡੱਬੀਦਾਰ ਖੇਸ ਵਾਲਾ ਬਿਸਤਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਬਣੇ ਬਣਾਏ ਬੈੱਡ ਹਨ ਤੇ ਉੱਥੇ ਤਿਆਰ-ਬਰ-ਤਿਆਰ ਗੱਦਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬਿਸਤਰਾ ਤੇ ਉੱਪਰ ਲੈਣ ਲਈ ਕੋਰੀਆਈ ਕੰਬਲ ਮਤਲਬ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚਾਰਾ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬ ਗੁਰਬੇ ਦੇ ਘਰ ਪਿਆ ਆਪਣੇ ਹੀ ਹਾਲ ਤੇ ਹੰਝੂ ਵਹਾਉਂਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਖੇਸ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਨਾਲ ਬੜਾ ਗੂੜਾ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਹੈਸੀਅਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹਰ ਕੋਈ ਖੇਸ ਖਰੀਦ ਕੇ ਆਪਣੀ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਘਰ ਦੇ ਕੱਤੇ ਹੋਏ ਸੂਤ ਨਾਲ ਖੇਸ ਬਣਾਉਣੇ ਜਾਂ ਜੁਲਾਹਿਆਂ ਨੂੰ ਸੂਤ ਕੱਤ ਕੇ ਖੇਸ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜੋ ਕਿ ਖੇਸ ਬਣਾਉਣ ਬਦਲੇ ਕਣਕ ਦੇ ਦਾਣੇ ਜਾਂ ਪੈਸੇ ਲਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਖੇਸਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਹੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੇਚਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਪਾਹ ਬੀਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰੂੰ ਪਿੰਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰੂੰ ਕੱਤ ਕੇ ਖੇਸ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੇ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਬੱਸ 'ਪੈਸਾ ਫੈਂਕ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖ' ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਚਾਹੋ ਖਰੀਦ ਲਉ। ਖੇਸ ਦਾ ਰੇਟ ਵੀ ਖੇਸ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਜਾਂ ਸੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਹੈ। ਖੇਸ ਨੂੰ ਖੱਡੀ ਤੇ ਬੁਣ ਕੇ ਫਿਰ ਇਸ ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਗੰਦੂਈ (ਮੋਟੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲੀ ਸੂਈ) ਨਾਲ ਸੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖੇਸ ਦੇ ਸਿਰਿਆਂ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਲਈ ਬੰਬਲ ਵੱਟੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਖੇਸ ਦਾ ਰੂਪ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਧਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਬੰਬਲਾਂ ਨੂੰ ਖੇਸ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਛੱਡੇ ਹੋਏ ਧਾਗਿਆਂ ਨਾਲ ਵੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਸੁਆਣੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਬੰਬਲਾਂ ਦੀ ਜੰਜੀਰੀ ਵੀ ਬਣਾ ਲੈਂਦੀਆਂ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਖੇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਰੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸਫੇਦ, ਨੀਲਾ, ਹਰਾ ਜਾਂ ਭੂਰਾ ਡੱਬੀਦਾਰ ਰੰਗ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਕੋਈ ਸੁਆਣੀ ਹੋਰ ਰੰਗਾਂ ਵਾਲਾ ਖੇਸ ਵੀ ਬਣਾ ਲਿਆ ਕਰਦੀ ਸੀ।

ਖੇਸ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਫੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਬਰ ਦੀ ਬੜੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਉੱਥੇ ਨਿਗ੍ਹਾ ਦਾ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਹੈ। ਖੇਸ ਜਿੱਥੇ ਬਿਸਤਰੇ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਇਹ ਸਿਆਲ ਵਿੱਚ ਬੁੱਕਲ ਮਾਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਬਿਲਕੁੱਲ ਖੇਸ ਵਾਂਗ ਹੀ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਥੋੜਾ ਹਲਕੇ ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਚਾਦਰ ਜਾਂ ਖੇਸੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਸਿਰਫ਼ ਇੰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖੇਸ ਨਾਲੋਂ ਭਾਰ ਵਿੱਚ ਹਲਕੀ ਅਤੇ ਪਤਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਬਣਤਰ ਸਾਰੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ-ਕੱਲ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣੀ ਮੌਕੇ ਕੰਬਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਿਸੇ ਕੰਬਲਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਖੇਸ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਜੁਲਾਹੇ ਖੇਸ ਬਣਾ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੋਕ ਜੁਲਾਹਿਆਂ ਨੂੰ ਖੇਸ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਮਸ਼ੀਨੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹਸਤ ਕਲਾ ਆਪਣਾ ਵਜੂਦ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਗੁਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਇਨਾਂ ਘਰੇਲੂ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪਣਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨਹੀਂ ਪਾਲ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ।

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿਘ ਚਾਹਲ 'ਮਾਧੋ ਝੰਡਾ'
0039 320 217 6490

ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ... **ਪੇਸ਼ਕਸ਼: ਭਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ**

ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ?

ਸਾਡਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸਾ

006

1. ਦੋੜਾ ਖੇਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੰਡਾ ਬੰਨਣ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।
2. ਨੇਤਰਾ ਦੁੱਧ ਰਿੜਕਣ ਵਾਲੀ ਮਧਾਣੀ ਦੁਆਲੇ ਲਮੇਟੀ ਰੱਸੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੜਕੇ ਮਧਾਣੀ ਘੁਮਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
3. ਨੇਹੀ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਚਾਟੀ ਰੱਖ ਕੇ ਲੱਸੀ ਰਿੜਕੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
4. ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਖੂਹ ਚੱਲਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਖੂਹ ਚੱਲਦੇ ਤੇ ਟਿਕ-ਟਿਕ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਉਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਆਵਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ 'ਕੁੱਤਾ' ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ।
5. 'ਘੜੋਲੀ ਭਰਨੀ' ਵਿਆਹ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਨਿਭਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਸਮ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਸਾਡੇ ਇਸ ਕਾਲਮ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾ ਦੀ ਰਾਇ/ ਸਲਾਹ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਭੇਜਣ ਲਈ ਈ-ਮੇਲ ਅਤੇ ਵਟਸਐਪ ਨੰਬਰ:

E-mail: mehakwattandi@rediffmail.com, Help Line: (+91)-9988-92-9988

ਟੂਣੇ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ !!!

ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਟੂਣੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਸ਼ੈਅ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਕੋਲ ਟੂਣਾ ਕੀਤਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਪਖੰਡੀ ਸਾਧਾਂ ਨੇ ਅਤੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਟੂਣੇ ਦਾ ਜੋ ਮਤਲਬ ਅੱਜ ਸਮਝ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸਮਝਾ ਦਿੱਤਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਟੂਣੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਹ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਪੁਰਾਣੇ ਜਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਟੂਣਾ ਵੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਜਰੂਰੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਭਲੇ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਜਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਬਣੇ ਸਨ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਵੈਦ ਜਾਂ ਹਕੀਮ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵੈਦ ਹਕੀਮ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੈਦ ਕੋਲ ਮਰੀਜ਼ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਸੁਨੇਹਾ ਪਹੁੰਚਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਟੂਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਇਆ।

ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਿਰ ਦਾ ਕੋਈ ਮਰੀਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਘਰ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਤੋਂ ਨੇੜਲੇ ਚੌਂਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਰੀਅਲ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਅਤੇ ਉਸ ਚੌਂਕ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਅੱਗੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਫਲਾਨੇ ਚੌਂਕ ਵਿੱਚ ਟੂਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਦੋ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖਬਰ ਵੈਦ ਹਕੀਮ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਟੂਣੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਦਾ ਹੋਇਆ ਉਸ ਟੂਣੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਮਰੀਜ਼ ਦਾ ਘਰ ਪੁੱਛ ਕੇ ਮਰੀਜ਼ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਪੇਟ ਦਾ ਮਰੀਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਨੇੜਲੇ ਚੌਂਕ ਵਿੱਚ ਅਨਾਜ, ਅਤੇ ਦਾਲਾਂ ਆਦਿ ਮਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਪੀਲੀਆ ਆਦਿ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਅਨਾਜ ਨਾਲ ਹਲਦੀ ਵੀ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਮਰੀਜ਼ ਕੋਈ ਔਰਤ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਸਿਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਤਾਂ ਨਾਰੀਅਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਪੇਟ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਲਈ ਅਨਾਜ ਰੱਖ ਕੇ ਔਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਦੱਸਣ ਲਈ ਉਸਦੀਆਂ ਵੰਗਾਂ (ਚੂੜੀਆਂ), ਸ਼ੀਸ਼ਾ, ਕਾਜਲ ਜਾਂ ਸੁਰਮਾ, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਕਿ ਹਕੀਮ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ ਕਿ ਮਰੀਜ਼ ਕੋਈ ਔਰਤ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਮਰੀਜ਼ ਕੋਈ ਬੱਚਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਟੂਣੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਖਿਡੌਣੇ ਆਦਿ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਟੂਣਾ ਪੁਰਾਣੇ ਜਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸੇਵਾ ਕਰਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਸੰਚਾਰ ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸਦੀ ਅਸਲੀ ਵਰਤੋਂ ਤਾਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਟੈਲੀਫੋਨ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਰਤਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਕੁਝ ਪਖੰਡੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪਖੰਡ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਟੂਣੇ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਅਤੇ ਡਰਾਉਣਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਪਖੰਡੀ ਸਾਧ ਕੋਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਪਖੰਡੀ ਸਾਧ ਉਸਨੂੰ ਕੁਝ ਵਸਤਾਂ ਕਿਸੇ ਚੌਂਕ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦੇ ਘਰ ਕੋਲ ਉਹ ਚੌਂਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਪਰ ਸ਼ੱਕ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਝਗੜਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਸਾਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਪਖੰਡੀ ਸਾਧਾਂ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਪਖੰਡਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਲੁੱਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾ ਸਕੀਏ।

ਬੱਚਿਓ 1 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 15 ਤੱਕ ਨੰਬਰ ਮਿਲਾਓ ਤੇ ਦੇਖੋ ਕੀ ਬਣਦਾ ਹੈ?

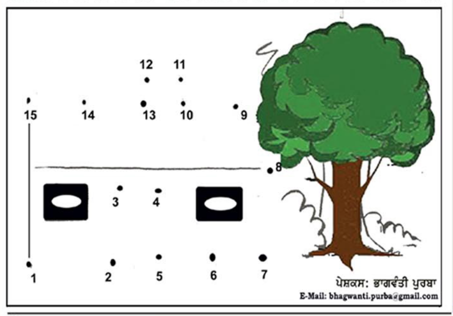

ਪੇਸ਼ਕਸ: ਭਾਗਵੰਤੀ ਪੁਰਬਾ
E-Mail: bhagwanti.purba@gmail.com

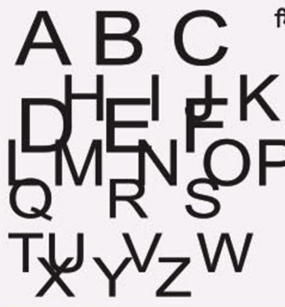
A B C
D H E I J F K
L M N O P
Q R S
T U X Y V Z W

ਪਿਆਰੇ ਬੱਚਿਓ !
ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ A ਤੋਂ Z ਤੱਕ ਦੇ ਅੱਖਰਾ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਅੱਖਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਉੱਤਰ: G

ਪੇਸ਼ਕਸ਼: ਭਾਗਵੰਤੀ ਪੁਰਬਾ
E-Mail: bhagwanti.purba@gmail.com

ਬਾਲ ਕਹਾਣੀ
ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸੋਮੀ
ਫਿਲੌਰ

ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਬੇਵਕੂਫੀ ਅਤੇ ਔਰਤ ਦੀ ਸਿਆਣਪ

ਇਕ ਵਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਇਸਤਰੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਫੱਤੋ ਸੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਇਕ ਬੈਲਗੱਡੀ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਬੜੀ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਸੀ। ਸੰਘਣੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਪੁੱਜ ਕੇ ਗੱਡੀ ਦੇ ਬਲਦਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਖਤਰਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਹ ਗੱਡੀ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਦੌੜ ਗਏ। ਫੱਤੋ ਦਾ ਪਤੀ ਤੇ ਕੋਚਵਾਨ ਬਲਦਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੌੜ ਪਏ। ਫੱਤੋ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੱਡੀ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਲਾਹਿਆ ਤੇ ਇਕ ਦਰੱਖਤ ਹੇਠ ਬੈਠ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਲੱਗੀ। ਜਿੱਥੇ ਗੱਡੀ ਰੁਕੀ ਸੀ ਉਥੇ ਕੋਲ ਹੀ ਇਕ ਝਾੜੀ ਵਿਚ ਇਕ ਸ਼ੇਰ ਲੁਕਿਆ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਫੱਤੋ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਭਰ ਆਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਸੋਚਿਆ, "ਵਾਹ ਸ਼ਿਕਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਸ ਦਾ ਸੁਆਦ ਨਹੀਂ ਚੱਖਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਤੀਵੀਂ ਬੜੀ ਚਲਾਕ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਮੇਰੀ ਝਾੜੀ ਦੇ ਲਾਗੇ ਬਹਿਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਜ਼ਰੂਰ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰਾਜ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਦਮ ਉਸ ਦੇ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੇਰਾ ਵਜ਼ੀਰ ਗਿੱਦੜ ਵੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੀ ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਸਲਾਹ ਲਵਾਂ? ਪਰ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਭੁੱਖਾ ਹਾਂ।" ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੇਰ ਝਾੜੀ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਤੇ ਤੀਵੀਂ ਤੇ ਝਪਟਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਫੱਤੋ ਨੇ ਸ਼ੇਰ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ। ਉਹ ਡਰ ਗਈ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੋਸ਼ ਕਾਇਮ ਰੱਖੇ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ-ਇਕ ਚੂੰਡੀ ਵੱਡੀ ਤੇ ਆਪਣੀ ਗੋਦੀ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਲਾਹ ਦਿੱਤਾ। ਬੱਚੇ ਰੋਣ ਲੱਗ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਂਦਿਆਂ ਉਹ ਬੋਲੀ ਬੱਚਿਓ ਚੁਪ ਕਰੋ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਰੋਜ-ਰੋਜ ਸ਼ੇਰ ਦਾ ਮਾਸ ਕਿੱਥੋਂ ਲਿਆਵਾਂ। ਇਸ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਸ਼ੇਰ ਲੱਭਣ ਆਈ ਹਾਂ ਪਰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਵੀ ਸ਼ੇਰ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ। ਜੇ ਲੱਭ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅੱਧਾ-ਅੱਧਾ ਵੰਡ ਦਿਆਂਗੀ। ਜੇ ਦੋ ਲੱਭ ਗਏ ਤਾਂ ਇਕ-ਇਕ ਮਾਰ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇ ਦਿਆਂਗੀ। ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਦੇਰ ਹੋਰ ਸੁੱਤੇ ਰਹੋ।" ਇਹ ਆਖ ਕੇ ਫੱਤੋ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲੋਰੀ ਸੁਣਾਉਣ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸੌਂ ਜਾਣ। ਸ਼ੇਰ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਡਰ ਗਿਆ ਤੇ ਉਥੋਂ ਭੱਜ ਗਿਆ। ਉਹ ਝਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿੱਧਦਾ ਹੋਇਆ ਲੰਬੀਆਂ-ਲੰਬੀਆਂ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਦਾ ਹੋਇਆ ਉਸ ਤੀਵੀਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਡਰ ਨਾਲ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਕੰਬ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਚਾਨਕ ਗਿੱਦੜ ਵੀ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਗਿੱਦੜ ਕੋਲੋਂ ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੇਖੀ ਨਾ ਗਈ। ਉਹ ਬੋਲਿਆ, "ਸਲਾਮਤ ਬਾਦਸ਼ਾਹ! ਰੱਬ ਖ਼ੈਰ ਕਰੇ। ਤੁਸੀਂ ਐਨੀ ਦੂਰ ਇਕੱਲੇ ਕਿਵੇਂ ਆ ਗਏ...ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੇਵਕਾਂ ਨਾਲ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਥਾਂ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ।" ਗਿੱਦੜਾ ਤੂੰ ਕੀ ਜਾਣੇ, ਸ਼ੇਰ ਬੋਲਿਆ, "ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਦੂਜਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਪਿਛਲੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਫਲ ਹੈ। ਵੇਖ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਕੋਈ ਆਪਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੁਣ ਰਿਹਾ।" ਡਰ ਨਾਲ ਕੰਬਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ੇਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਵਾਪਰੀ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਗਿੱਦੜ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣ ਕੇ ਗਿੱਦੜ ਖੂਬ ਹੱਸਿਆ। ਉਹ ਬੋਲਿਆ, "ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸਲਾਮਤ, ਤੁਹਾਡੇ ਮੂੰਹੋਂ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਤੀਵੀਂ ਪਾਸੋਂ ਡਰ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੱਸ ਰਹੇ ਹੋ। ਤੁਹਾਡਾ ਜਨਮ ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨੱਕ ਹੀ ਵੱਢ ਸੁੱਟਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਬੜੀ ਹੀ ਸ਼ਰਮ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਹੁਣ ਬੁਜਦਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹੋ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਾਂ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵੀ ਭੁੱਖੇ ਰਹਿ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਕਿੰਨੀ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਔਰਤ ਤਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੇਰ ਦਾ ਮਾਂਸ ਖੁਵਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਤੋਂ ਡਰ ਕੇ ਭੱਜ ਆਏ ਹੋ। ਆਓ ਮੇਰੇ! ਨਾਲ ਚੱਲੋ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਤੀਵੀਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੌਗਾਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੇਂਟ ਕਰਾਂਗਾ।

ਸ਼ੇਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਬਹਾਦਰੀ ਅਤੇ ਗਿੱਦੜ ਭੱਬਕੀ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹਾਂ। ਤੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਪਿਆ ਆਖ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ। ਜੇ ਤੂੰ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਜਾਹ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਥੇ ਉਦੋਂ ਹੀ ਜਾਵਾਂਗਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਔਰਤ ਉਥੋਂ ਚਲੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਗਿੱਦੜ ਬੋਲਿਆ, "ਇੰਝ ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ਚੱਲੇਗਾ? ਉਠੋ ਦੋਵੇਂ ਚਲਦੇ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੇਰੇ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਵੇਲਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸ਼ਰੀਰ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਲਉ। ਇਹ ਆਖ ਕੇ ਗਿੱਦੜ ਨੇ ਵੇਲਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ੇਰ ਦੇ ਸ਼ਰੀਰ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਲਿਆ ਤੇ ਜੰਗਲ ਵੱਲ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਏ।

ਔਰਤ ਨੇ ਜਦ ਉਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਆਉਂਦੇ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਡਰ ਗਈ ਪਰ ਉਹ ਘਬਰਾਈ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਜੋਰ-ਜੋਰ ਨਾਲ ਬੋਲਣ ਲੱਗੀ, ਉਏ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਗਿੱਦੜਾ ਤੂੰ ਏਨਾ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਏਂ। ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਪਾਸੋਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦੀ ਲਈ ਸੀ। ਤੂੰ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਤੂੰ ਦੋ ਸ਼ੇਰ ਲਿਆਵੇਂਗਾ ਪਰ ਤੂੰ ਤਾਂ ਇਕੋ ਸ਼ੇਰ ਹੀ ਲਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈਂ। ਇਕ ਸ਼ੇਰ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ? ਉਹ ਤਾਂ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਭੁੱਖੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਤੇਰੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ, ਪਰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁਣ ਮੈਂ ਸ਼ੇਰ ਦੇ ਨਾਲ ਤੈਨੂੰ ਵੀ ਮਾਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਢਿੱਡ ਭਰਾਂਗੀ। ਫੱਤੋ ਦੇ ਇਹ ਬੋਲ ਸੁਣ ਕੇ ਸ਼ੇਰ ਗਰਜਿਆ। ਉਏ ਗਿੱਦੜਾ, ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਤੇ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਫਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਤੇਰੀ ਨੀਯਤ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਹੁਣ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੰਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਸ਼ੇਰ ਉਥੋਂ ਨੱਸ ਪਿਆ। ਗਿੱਦੜ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲੁੜਕਦਾ ਹੋਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਝਾੜੀਆਂ ਵਿਚ ਫਸਦੇ ਫਸਾਂਦੇ ਉਹ ਕਾਫੀ ਦੂਰ ਨਿਕਲ ਆਏ ਸਨ। ਗਿੱਦੜ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਸੱਟਾਂ ਵੱਜੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਸ਼ੇਰ ਦਾ ਪਾਰਾ ਸੱਤਵੇਂ ਆਸਮਾਨ ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵੇਲਾਂ ਵੀ ਹੁਣ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਦੋਨੋਂ ਸਾਹ ਲੈਣ ਲਈ ਇਕ ਦਰੱਖਤ ਹੇਠ ਰੁਕ ਗਏ। ਸ਼ੇਰ ਨੂੰ ਗਿੱਦੜ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਬੋਲਿਆ ਗਿੱਦੜਾ ਦਗਾਬਾਜਾ। ਤੇਰੇ ਟੁੱਕੜੇ-ਟੁੱਕੜੇ ਕਰਕੇ ਖੂਨ ਪੀ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮਜ਼ਾ ਤੈਨੂੰ ਹੁਣੇ ਚਖਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਗਿੱਦੜ ਬੋਲਿਆ ਬਾਦਸ਼ਾਹੋ ਆਪਣੀ ਖ਼ੈਰ ਮਨਾਉ। ਉਹ ਤੀਵੀਂ ਆਪਣੇ ਖੂਨ ਦੇ ਤਬਕਿਆਂ ਦੀ ਮਦੱਦ ਨਾਲ ਇਥੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਥੋਂ ਨੱਸਣ ਦੀ ਕਰੋ। ਮੇਰੇ ਗੁਨਾਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੈਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਦੇਣਾ। ਸ਼ੇਰ ਝਟਪਟ ਉਥੋਂ ਨੱਸ ਪਿਆ। ਗਿੱਦੜ ਨੇ ਸ਼ੇਰ ਤੋਂ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਨੱਸਣ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਖ਼ੈਰ ਸਮਝੀ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਪਿਛੋਂ ਫੱਤੋ ਦਾ ਪਤੀ ਬਲਦਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਲੈ ਆਇਆ। ਉਹ ਫਿਰ ਬੈਲਗੱਡੀ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਅਗਾਂਹ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਏ ਤੇ ਡਰਾਵਣਾ ਜੰਗਲ ਪਾਰ ਕਰ ਗਏ।

ਬਾਲ ਕਹਾਣੀ

ਮੱਦਦ ਦਾ ਨਤੀਜਾ

ਰਾਜਾ ਜੰਡਿਆਲੀਆ

ਇੱਕ ਵਾਰ ਇੱਕ ਬੁਲਬੁਲ ਨੂੰ ਆਲ੍ਹਣੇ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦਿਆਂ ਹਨੇਰਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਭਟਕਦੀ ਹੋਈ ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਉੱਪਰ ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਕੋਲ ਹੀ ਇੱਕ ਕਾਂ ਦਾ ਆਲ੍ਹਣਾ ਵੇਖਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਤ ਕੱਟਣ ਵਾਸਤੇ ਆਲ੍ਹਣੇ 'ਚ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਥਾਂ ਦੇਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਪਰ ਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਫ ਹੀ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਕਿੱਥੇ ਸੌਣਗੇ?

ਬੁਲਬੁਲ ਨੇ ਫਿਰ ਚਿੜੀ ਨੂੰ ਆਲ੍ਹਣੇ 'ਚ ਥਾਂ ਦੇਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਚਿੜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਦੀਦੀ, ਅੱਜ ਮੇਰੇ ਮਹਿਮਾਨ ਆਏ ਹੋਏ ਨੇ।" ਬੁਲਬੁਲ, ਘੁੱਗੀ ਕੋਲ ਗਈ ਤਾਂ ਘੁੱਗੀ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ, "ਭੈਣੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਆਲ੍ਹਣਾ ਤਾਂ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਖਾਣੇ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੈ, ਤੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪੰਛੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਲੈ।" ਕਾਫੀ ਰਾਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਬੁਲਬੁਲ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਬਾਕੀ ਪੰਛੀ ਘੂਕ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਸਨ। ਉਹ ਦਰੱਖਤ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ 'ਚ ਲੁਕ ਕੇ ਬੈਠ ਗਈ ਤੇ ਗਾਉਣ ਲੱਗੀ–

"ਫਸ ਗਈ ਹਾਂ ਮੈਂ ਮਜ਼ਬੂਰ।
ਘਰ ਮੇਰਾ ਹੈ ਕਿੰਨੀ ਹੀ ਦੂਰ।
ਆਲ੍ਹਣੇ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਦੇ ਦਿਓ ਥਾਂ,
ਮਦਦ ਮੇਰੀ ਕਰ ਦਿਓ ਜ਼ਰੂਰ।"

ਬੁਲਬੁਲ ਦੇ ਬੋਲ ਸੁਣ ਕੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਦਰੱਖਤ 'ਤੇ ਆਲ੍ਹਣੇ 'ਚ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਤੋਤਾ ਉਠਿਆ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਆ ਭੈਣ ਬੁਲਬੁਲ, ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਆਲ੍ਹਣੇ 'ਚ ਆਰਾਮ ਕਰ।" ਬੁਲਬੁਲ ਉੱਡ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਆਲ੍ਹਣੇ 'ਚ ਚਲੇ ਗਈ। ਤੋਤਾ ਆਲ੍ਹਣੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਟਾਹਣੇ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਤੇ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਉਥੇ ਹੀ ਗੁਜ਼ਾਰੀ। ਸਵੇਰ ਹੋਈ ਤਾਂ ਬੁਲਬੁਲ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਤੋਤਾ ਆਲ੍ਹਣੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਤੇ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਟਾਹਣੇ ਉੱਪਰ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਕੇ ਉਹ ਗੱਲ ਕਹਿ ਕੇ ਚਲੇ ਗਈ ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਤੋਤੇ ਵੀਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਮੇਰੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪਏਗੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਮਦਦ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਪਹੁੰਚਾਂਗੀ।

ਕਾਫੀ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਤੋਤਾ ਇੱਕ ਬਾਗ 'ਚ ਅਮਰੂਦ ਖਾਣ ਗਿਆ। ਉੱਥੇ ਬਾਗ ਦਾ ਮਾਲੀ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਗੁਲੇਲ ਨਾਲ ਤੋਤੇ ਨੂੰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਤੋਤਾ ਭੁੰਝੇ ਡਿੱਗ ਕੇ ਤੜਫਣ ਲੱਗਾ। ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਉਹ ਬੁਲਬੁਲ ਵੀ ਉਥੇ ਆ ਗਈ। ਉਹ ਨੇੜੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਤੋਤੇ ਨੂੰ ਝੱਟ ਪਛਾਣ ਲਿਆ। ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੇਖ ਕੇ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਹੋਈ। ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਮਾਲੀ ਨੇ ਇੱਕ ਪਿੰਜਰਾ ਚੁੱਕਿਆ ਤੇ ਤੋਤੇ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚ ਸੁੱਟਣ ਲਈ ਜਿਉਂ ਹੀ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ, ਬੁਲਬੁਲ ਨੇ ਗਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ।

ਤੂੰ ਕਿੱਧਰ ਮਾਲੀਆ ਤੁਰਿਆ ਜਾਨਾਂ।
ਬਾਗੋਂ ਬਾਹਰ ਏ ਪਿਆ ਖਜ਼ਾਨਾ।
ਜਾ ਕੇ ਸਾਂਭ ਸਕਦੈਂ ਤਾਂ ਸਾਂਭ ਲੈ।

ਮਾਲੀ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸ ਦੇ ਬੋਲ ਹਨ। ਲਾਲਚ ਵੱਸ ਪਿਆ ਮਾਲੀ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਈ ਚਮਤਕਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਬਾਗ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਈ ਖਜ਼ਾਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ 'ਚ ਪੁੱਛਿਆ, "ਕੀ ਇਹ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ....?"

ਬੁਲਬੁਲ ਨੇ ਫਿਰ ਗਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ:

"ਹਾਂ, ਤੈਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ ਹੀਰੇ-ਮੋਤੀ।
ਇੱਕ ਕੁੜਤਾ, ਇੱਕ ਪਰਨਾ ਤੇ ਧੋਤੀ।
ਮਾਲੋ-ਮਾਲ ਤੂੰ ਹੋ ਜਾਏਂਗਾ ਮਾਲੀਆ,
ਕਰੇਗੀ ਐਸ਼ ਤੇਰੀ ਦਾਦੀ ਤੇ ਪੋਤੀ।"

ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਮਾਲੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਝੂਮ ਉਠਿਆ ਤੇ ਬਾਗ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਖਜ਼ਾਨਾ ਭਾਲਣ ਲੱਗਾ। ਇਸੇ ਪਲ ਦੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ 'ਚ ਬੁਲਬੁਲ ਸੀ। ਉਹ ਤੋਤੇ ਕੋਲ ਆਈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇ ਕੇ ਉਡਾ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਆਲ੍ਹਣੇ ਵੱਲ ਲੈ ਗਈ। ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਤਾ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਿਨ ਬੁਲਬੁਲ ਦੀ ਕੀਤੀ ਮਦੱਦ ਦਾ ਅੱਜ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਫਲ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਪਿੰਜਰੇ 'ਚ ਕੈਦ ਹੋਣੋਂ ਬਚ ਗਈ।

ਜੌੜੇ ਬੱਚੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਤੇ ਸਾਲ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ

ਲੜਕੀ
31 ਦਸੰਬਰ 2015
(ਰਾਤ 11:59 ਮਿੰਟ)

ਲੜਕਾ
01 ਜਨਵਰੀ 2016
(ਸਵੇਰੇ 12:01 ਮਿੰਟ)

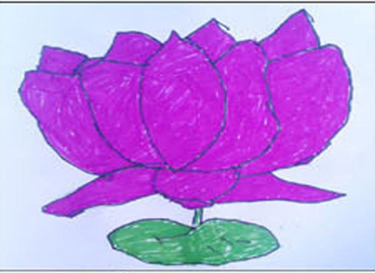

ਪਰਨੀਤ ਕਮਲ ਜਮਾਤ- ਦੂਜੀ
ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਜੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ, ਲੌਂਗੋਂਵਾਲ (ਸੰਗਰੂਰ)

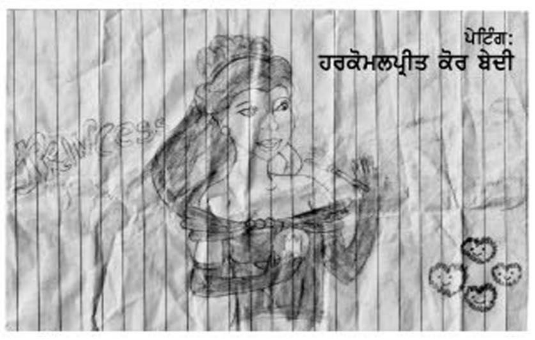

ਪੇਂਟਿੰਗ:
ਹਰਕੋਮਲਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਬੇਦੀ

ਬੱਚਿਓ ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਰੱਖਤਾ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੈ ....?

1. ਬ੍ਰਾਜੀਲ ਇਕ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਇਕ ਦਰੱਖਤ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
2. ਚੀਨ ਦੀ ਮਹਾਨ ਦੀਵਾਰ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 2400 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ
3. ਫਿਨਲੈਂਡ ਦੇਸ ਵਿੱਚ 55000 ਝੀਲਾਂ ਹਨ।
4. 1666 ਵਿੱਚ ਲੰਡਨ ਸ਼ਹਿਰ ਖਤਰਨਾਕ ਅੱਗ 'ਚ ਤਬਾਅ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।
5. ਲਿਆਕਤ ਅਲੀ ਖਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਨ।
6. ਜਾਰਜ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਅਮੇਰਿਕਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਨ
7. ਈਰਾਨ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਨਾਮ ਫਰਸ਼ੀਆਂ ਸੀ।
8. ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਟੈਲੀਫੋਨ ਐਕਸਚੇਜ ਸਮੀਤੀ ਘਾਟੀ ਸ਼ਿਮਲਾ ਵਿਚ ਹੈ।
9. ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗੀਤ 'ਆਮਾਰ ਸਨਾਰ ਬਾਗਲਾ' ਰਾਵਿੰਦਰ ਨਾਥ ਟੈਗੋਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।
10. ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਨੇ 63 ਸਾਲ ਤੱਕ ਰਾਜ ਕੀਤਾ।

ਪੇਸ਼ਕਸ਼: ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ ਪੁਰਬਾ

ਚੁਟਕਲੇ

ਇਕ ਆਦਮੀ- ਦੂਜੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਕਿਵੇਂ ਗੁਜ਼ਾਰੋਗੇ।
ਦੂਜਾ ਆਦਮੀ – ਇਕ ਦਿਨ ਘੋੜਾ ਸਵਾਰੀ 'ਚ ਤੇ ਬਾਕੀ ਦਿਨ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਗੁਜ਼ਾਰਾਗਾ।

***

ਮੋਟਾ ਆਦਮੀ-ਅਰੇ ਭਾਈ ਮੈਨੂੰ ਕਿਉਂ ਰੋਕ ਲਿਆ।
ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਾ- ਇਸ ਸੜਕ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਆਉਣਾ-ਜਾਣਾ ਮਨਾ ਹੈ।

***

ਗਾਇਕ-ਸਾਡੇ ਘਰ ਦਾ ਲਗਭਗ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਗਾਉਂਦਾ ਹੈ।
ਪੱਤਰਕਾਰ-ਅੱਛਾ! ਪਰ ਗਾਉਂਦੇ ਕਿਥੇ ਨੇ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ।
ਗਾਇਕ- ਅਸੀਂ ਸਭ ਜੀ ਬਾਥਰੂਮ ਵਿਚ ਗਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਹੀ ਤੇ ਬਾਹਰ ਅਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।

***

ਇਕ ਵਾਰ ਇਕ ਪਤਨੀ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹ 'ਤੇ ਸੱਟ ਲੱਗ ਗਈ ਤਾਂ ਪਤੀ ਟਾਂਕਾ ਲਗਵਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਲੈ ਗਿਆ, ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਦਸ ਰੁਪਏ ਮੰਗੇ ਤਾਂ ਪਤੀ ਨੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਲਿਜਾ ਕੇ ਕਿਹਾ- ਇਹ ਲਉ ਵੀਹ ਰੁਪਏ, ਇਸ ਦੇ ਹੋਵੇ ਹੀ ਬੁੱਲ੍ਹ ਸੀ ਦਿਉ।

***

ਨੌਕਰਾਣੀ (ਮਾਲਕਿਨ ਨੂੰ) ਇਸ ਸੜੇ ਹੋਏ ਪਰੌਂਠੇ ਦਾ ਕੀ ਕਰਾ ਮੈਡਮ?
(ਮਾਲਕਿਨ) ਤੁਮਾਹਰੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕਰ ਲਿਆ ਏ?
(ਨੌਕਰਾਣੀ) ਆਹੋ ਮੈਡਮ!
(ਮਾਲਕਿਨ) ਤੇ ਫਿਰ ਕੁੱਤੇ ਅੱਗੇ ਸੁੱਟ ਦੇ।

***

ਇਕ ਲੜਕਾ ਰੋਂਦਾ ਹੋਇਆ ਆਇਆ ਤੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, ਮੈਨੂੰ ਮੰਮੀ ਨੇ ਮਾਰਿਆ ਹੈ।
ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, "ਬੇਟਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ

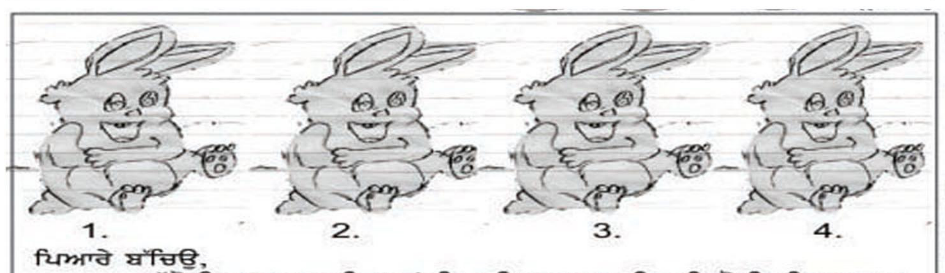

ਪਿਆਰੇ ਬੱਚਿਉ,
ਦੱਸੋ ਇਨ੍ਹਾ 4 ਤਸਵੀਰਾ ਚ' ਕਿਹੜੀਆ 2 ਤਸਵੀਰਾ ਇਕੋ ਜਿਹੀਆ ਹਨ ।
ਉੱਤਰ: 1 ਅਤੇ 3
- ਭਾਗਵੰਤੀ ਪੁਰਬਾ